

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านนิทานพื้นบ้าน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทาน เป็นเรื่องสมมุติ มีตัวละครดำเนินเรื่อง ซึ่งอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ มีเหตุการณ์หรือการดำเนินเรื่องที่แสดงความขัดแย้งของตัวละคร

นิทานพื้นบ้าน

เป็นวรรณกรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ด้วยภาษา คำพูดและการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกและหลักคุณธรรมในสังคม

คุณค่าของการศึกษานิทานพื้นบ้าน ดังนี้

๑. คุณค่าด้านอารมณ์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้ฟัง
๒. คุณค่าด้านการให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ชัดเจนคนให้มีความนิยมของสังคมตามที่วางไว้
๓. คุณค่าด้านสติปัญญา เป็นคลังความรู้มาหลายชั่วอายุคน มีคุณค่าทำให้เกิดภูมิรู้ สติปัญญา
๔. คุณค่าด้านภาษา นิทานถ่ายทอดโดยการเล่าจนกระทั่งการเขียน คุณค่าด้านภาษาจึงมี ๒ ประการ คือ

๔.๑ ภาษามุขปาฐะ เป็นการพูดการเล่าที่สื่อสารในระดับท้องถิ่น คำและสำเนียงภาษา จึงแตกต่างไปจากภาษาเขียน เป็นภาษาที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างลึกซึ้งกว่าภาษาเขียน

๔.๒ ภาษาลายลักษณ์ นิทานได้รับการเรียบเรียงผ่านการเขียน ภาษาที่ใช้แม้บางคำยัง คงภาษาถิ่นไว้ เพื่อคงความหมาย ความสละสลวย การลำดับเรื่องและลำดับความคิดเป็นระบบกว่าการเล่าเรื่องภาษาในนิทานบางคำไม่มีใช้ในปัจจุบัน บางคำใช้ภาษากลางแทนคำและสำนวนดั้งเดิม

การเขียนสรุปความรู้

การเขียนสรุปความรู้จากการอ่าน การฟัง หรือการดูสื่อต่าง ๆ เพื่อกันลืม จะได้จดจำเรื่องราว นั้น ๆ ได้ และสามารถนำเรื่องราวนั้นไปใช้ประโยชน์ในการพูดและการเขียนได้

วิธีการอ่านเพื่อสรุปความรู้ ควรอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อจับใจความสำคัญว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร” แล้วเขียนสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

๑. อ่านเรื่องให้จบทั้งเรื่อง ต้องมีความเข้าใจเรื่องแล้วจับสาระสำคัญ
๒. จดสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เป็นคำพูดของตนเอง
๓. เขียนสรุปสาระสำคัญที่เป็นความรู้

ตัวอย่าง การเขียนสรุปความรู้จากนิทาน

ชายคนหนึ่งเดินทางไปพบสระน้ำแห่งหนึ่งที่มีน้ำใสสะอาด เขาอยากเขียนข้อความให้คนอื่นรู้ว่าสระน้ำนี้เป็นอย่างไร แต่เขาเป็นคนเขียนหนังสือไม่ค่อยถูก เขาเขียนป้ายประกาศว่า “ที่นี่มีน้ำ” บังเอิญต่อมาไม่นานมีชายคนหนึ่งอ่านหนังสือไม่ค่อยได้ จึงคนตาบอดเดินผ่านมา คนอ่านหนังสือไม่ค่อยออกจึงอ่านข้อความที่ป้ายประกาศให้คนตาบอดฟังว่า “ที่นี่มีหมีนํ้า” คนตาบอดได้ฟังไม่ทันคิด เกิดความกลัวจึงวิ่งหนีไปชนต้นไม้ได้รับบาดเจ็บ

สรุปความรู้จากนิทาน

นิทานเรื่องนี้ เป็นการกล่าวถึงโทษของการเขียน การอ่านหนังสือไม่คล่อง และการไม่รู้จักคิดให้รอบคอบ